

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: T/17360.

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Erkezett: 2005. SZEPT. 06.

Képviselői önálló indítvány

*Dr. Szili Katalinnak asszonynak,
az Országgyűlés elnökének
Helyben*

Tisztelt Elnök Asszony!

A Hárszabály 85. § (2) bekezdés d) pontja alapján a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény módosítására az alábbi törvényjavaslatot nyújtom be:

TÖRVÉNYJAVASLAT

2005. évi törvény

a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény módosításáról

1. §

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: a felsőoktatásról szóló törvény) 72. §-a a következő s)-u) ponttal egészül ki:

[A Kormány a felsőoktatással kapcsolatos feladatai körében]

„s) szabályozza a 87/A. §-ban meghatározott többciklusú képzés rendjét, az osztott és az osztatlan képzések szerkezetét, a képesítési keretet, az alap- és mesterképzés képzési területeit, képzési ágait, szakjait, az azokhoz rendelt kreditek számát, valamint az indítással összefüggő eljárási rendet, továbbá a külső, nem felsőoktatási intézményi keretek között folyó gyakorlati képzés képzési idejét,

t) meghatározza a felsőfokú szakképzés szervezésének rendjét,

u) szabályozza, hogy a felsőoktatási felvételi kérelmek rangsorolásánál a középiskolai tanulmányi versenyeken vagy más tudományos célú versenyen elért eredményeket, illetve a kiemelkedő sporteredményeket milyen módon és milyen feltételek mellett lehet figyelembe venni, továbbá, hogy mely esetben lehet szakmai alkalmassági, illetve gyakorlati vizsgát tartani, továbbá mely esetben lehet megkövetelni az egészségügyi, illetve a pályaalkalmassági vizsgálaton való részvételt.”

2. §

A felsőoktatásról szóló törvény 74. §-ának (1) bekezdése a következő x) ponttal egészül ki:

[Az oktatási miniszter a felsőoktatással kapcsolatos állami feladatai körében]

„x) szabályozza a 87/A. § (1) bekezdésében meghatározott alapképzés és mesterképzés képzési és kimeneti követelményeit.”

3. §

A felsőoktatásról szóló törvény 34. §-ának (9) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(9) A tényállás tisztázására, a határidőkre, a határidők számítására, az igazolásra, a döntés alakjára és tartalmára, közlésére, a döntés kérelemre vagy hivatalból történő kijavítására, kicserélésére, kiegészítésére, a döntés felülbírálati kérelemre vagy hivatalból történő módosítására vagy visszavonására a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.”

4. §

A felsőoktatásról szóló törvény a következő alcímmel és 21/A. fejezettel egészül ki:

„21/A. Fejezet

A többciklusú képzés

87/A. §

(1) A felsőoktatás egymásra épülő, felsőfokú végzettségi szintet biztosító képzési ciklusai:

- a) az alapképzés,
- b) a mesterképzés,
- c) a doktori képzés.

(2) Az alap- és mesterképzést egymásra épülő ciklusokban, osztott képzésként, illetve jogszabályban meghatározott esetben egységes, osztatlan képzésként lehet megszervezni. A ciklusokra bontott, osztott és az egységes, osztatlan képzések szerkezetét a Kormány határozza meg.

(3) A felsőoktatás keretében – az (1) bekezdésben foglaltak mellett – felsőfokú végzettségi szintet nem biztosító képzésként

- a) felsőfokú szakképzés,
- b) szakirányú továbbképzés

is szervezhető.

(4) A felsőoktatási intézmény az alapító okiratában foglaltak alapján – a felnőttképzési törvényben meghatározott intézményi akkreditáció nélkül – vehet részt a felnőttképzésben.

87/B. §

(1) A felsőoktatási intézményben a képzés képzési program alapján folyik. A képzési program az intézményi tanács általi elfogadással válik érvényessé.

(2) A felsőfokú szakképzés a felsőoktatási intézmény által készített és az intézményi tanács által elfogadott szakképzési program szerint folyik. A szakképzési program az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott felsőfokú szakképzésre készíthető, a szakképesítésért felelős miniszter által kiadott szakmai és vizsgakövetelmények alapján.

(3) A felsőoktatási intézmény és a gazdasági (szakmai) kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján – az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetekkel együttműködve – kidolgozza a szakmai és vizsgakövetelményt és kezdeményezi a felsőfokú szakképzésnek az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvételét. A felsőfokú szakképesítést fel kell venni – egyszerűsített és gyorsított akkreditációs eljárást követően – az Országos Képzési Jegyzékbe, ha azzal a szakképesítésért felelős miniszter egyetért.

(4) A szakképzési program tartalmazza a megegyező tartalmú szakképzésben elsajátított ismeretek beszámításának lehetőségét, továbbá a felsőfokú szakképzésben szerzett krediteknek az azonos képzési területhez tartozó alapképzésbe való beszámítását. A beszámítható kreditek száma legalább harminc, legfeljebb hatvan lehet. A képzési idő négy félév, kivéve, ha az európai közösségi jog valamely képzés tekintetében ennél hosszabb időt állapít meg. A szakközépiskolában folyó felsőfokú szakképzésben kredit akkor szerzhető, ha a szakközépiskola felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján szervez felsőfokú szakképzést.

(5) Az alapképzésben alapfokozat (baccalaureus, bachelor) és szakképzettség szerzhető. Az alapfokozat az első felsőfokú végzettségi szint, amely feljogosít a mesterképzés megkezdésére. Az alapképzésben szerzett szakképzettség jogszabályban meghatározottak szerinti munkakör betöltésére jogosít. Az alapképzés képzési és kimeneti követelményei határozzák meg, hogy milyen szakképzettséget lehet szerezni az alapképzésben. A gyakorlatigényes alapképzési szakokban egy félévig tartó összefüggő szakmai gyakorlatot kell szervezni. Az összefüggő szakmai gyakorlat teljesítése feltétele a záróvizsgára bocsátásnak. Az alapképzésben legalább száznyolcvan kreditet - összefüggő szakmai gyakorlat esetén legalább kettőszáztíz kreditet - kell és legfeljebb kétszáznegyven kreditet lehet teljesíteni. A képzési idő legalább hat, legfeljebb nyolc félév.

(6) A mesterképzésben mesterfokozat (magister, master) és szakképzettség szerzhető. A mesterfokozat a második felsőfokú végzettségi szint. A mesterképzés képzési és kimeneti követelményei határozzák meg, hogy milyen szakképzettség szerzhető a mesterképzésben. A mesterképzésben szerzett szakképzettség jogszabályban meghatározottak szerinti munkakör

betöltésére jogosít. A mesterképzésben – figyelembe véve a (7) bekezdésben meghatározottakat – legalább hatvan kreditet kell és legfeljebb százhusz kreditet lehet megszerezni. A képzési idő legalább két, legfeljebb négy félév.

(7) Az egységes, osztatlan képzésben együttesen legalább háromszáz kreditet kell és legfeljebb háromszázhatvan kreditet lehet megszerezni. A képzési idő legalább tíz és legfeljebb tizenkét félév.

(8) A szakirányú továbbképzésben – az alap- vagy a mesterfokozatot követően további – szakirányú szakképzettség szerezhető. A szakirányú továbbképzésben legalább hatvan kreditet kell és legfeljebb százhusz kreditet lehet megszerezni. A képzési idő legalább két, legfeljebb négy félév.

(9) A képzési program része a doktori képzés, amely a mesterfokozat megszerzését követő képzésben a doktori fokozat megszerzésére készít fel. Doktori képzésben legalább száznyolcvan kreditet kell szerezni. A képzési idő hat félév.

87/C. §

(1) Alapképzésre történő felvétel feltétele az érettségi vizsga sikeres teljesítése.

(2) Alapképzésre történő jelentkezéshez az adott képzési területen képzést folytató felsőoktatási intézmények közösen határozzák meg, hogy mely vizsgatantárgyakból szükséges az emeltszintű érettségi vizsga letétele. A felsőoktatási intézmény határozza meg, hogy milyen érettségivizsga-eredményre és milyen középiskolai tanulmányi eredmény elérésére van szükség a felvételi kérelem teljesítéséhez.

(3) Az alapképzésre történő felvételre benyújtott jelentkezési kérelmeket – a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel – az egyes képzési területekre meghatározott egységes felvételi követelmények alapján, képzési áganként, szakonként kell rangsorba állítani. A felvételi feltételeket teljesítők felvételi kérelmét a felvételi rangsorban elért helyük alapján kell teljesíteni, oly módon, hogy a felvételi rangsorban előbb állók kérelmét kell az általuk megadott intézményi rangsor szerint teljesíteni.

(4) A felsőoktatási intézmény a tanulmányokhoz szükséges különleges képesség vagy a megszerzhető szakképzettséggel betölthető munkakör sajátosságai miatt szakmai alkalmassági, illetőleg gyakorlati vizsgát jogosult tartani, amennyiben e képességekről az érettségi vizsga keretében nem vagy nem megfelelő módon lehet meggyőződni. Ha a felsőoktatási intézmény gyakorlati vizsgát tart, akkor a felvételi jelentkezéseket a vizsga figyelembevételével rangsorolja.

87/D. §

(1) Mesterképzésre az vehető fel, aki alapképzésben fokozatot és szakképzettséget tanúsító oklevelet szerzett.

(2) Szakirányú továbbképzésre az vehető fel, aki alapképzésben vagy mesterképzésben szerzett fokozattal és szakképzettséggel rendelkezik. Szakirányú továbbképzés esetében

felvételi előfeltételként meghatározott munkakör betöltése, meghatározott időtartamú szakmai gyakorlat, további szakképzettség megléte is kiköthető.

(3) Doktori képzésre az vehető fel, aki a mesterképzésben szerzett fokozattal és szakképzettséggel rendelkezik.

(4) A mesterképzésre, a szakirányú továbbképzésre és a doktori képzésre történő felvétel további feltételeit a felsőoktatási intézmény határozhatja meg, azzal a megkötéssel, hogy azonos felvételi követelményeket köteles alkalmazni, függetlenül attól, hogy a jelentkező mely felsőoktatási intézményben szerezte az oklevelét.

87/E. §

(1) A felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányok során a tanulmányi követelmények teljesítését – az egyes tantárgyakhoz, tantervi egységekhez rendelt – tanulmányi pontokban (kredit) kell kifejezni. A hallgatónak az adott képzésben történő előrehaladását a megszerzett kreditek összege fejezi ki.

(2) Kredit a felsőoktatási intézmény által meghatározott tanulmányi követelmények teljesítésével szerezhető.

(3) A kredit értéke – feltéve, hogy a hallgató teljesítményét elfogadták – nem függ attól, hogy a hallgató a tudására milyen értékelést kapott.

(4) A hallgató részére biztosítani kell, hogy tanulmányai során az oklevél megszerzéséhez előírt összes kredit legalább öt százalékáig szabadon választható tárgyakat vehessen fel, továbbá az összes kreditet legalább húsz százalékkal meghaladó kreditértékű tantárgy közül választhasson. Államilag finanszírozott képzésben biztosítani kell, hogy a hallgató egyéni tanulmányi rendjében – költségtérítés fizetése nélkül – az összes előírt kreditet tíz százalékkal meghaladó kreditértékű tárgyat vehessen fel.

(5) A hallgató a tanulmányaihoz tartozó tantárgyakat annak a felsőoktatási intézménynek, amellyel hallgatói jogviszonyban áll, másik képzésében, továbbá mint vendéghallgató bármelyik felsőoktatási intézményben folyó képzésben felveheti.

(6) A felsőoktatási intézmény ajánlott tantervet ad ki a hallgatói tanulmányi rend összeállításához. A hallgató tanulmányai tervezése során eltérhet a felsőoktatási intézmény által ajánlott tantervtől. A hallgató az oklevél megszerzéséhez szükséges krediteket a képzési időnél rövidebb, illetve hosszabb idő alatt is megszerezheti.

(7) Egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A kredittel elismert tanulmányi teljesítményt – ha annak előfeltétele fennáll – bármelyik felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányok során el kell ismerni, függetlenül attól, hogy milyen felsőoktatási intézményben, milyen képzési szinten folytatott tanulmányok során szerezték azt. Az elismerés – tantárgyi program alapján – kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek összevetésével történik. El kell ismerni a kreditet, ha az összevetett ismeretek legalább hetvenöt százalékban megegyeznek. Az ismeretanyag összevetését a felsőoktatási intézmény e célra létrehozott bizottsága végzi.

(8) Az (5)–(7) bekezdésben meghatározottak végrehajtásával kapcsolatos kérdéseket a tanulmányi és vizsgaszabályzatban kell szabályozni.

(9) Új vagy módosított tanulmányi és vizsgakövetelmények bevezetésére felmenő rendszerben kerülhet sor.

87/F. §

(1) A Magyarországon kiadott oklevelek által tanúsított végzettségi szintek angol nyelvű jelölése:

- a) alapfokozat „Bachelor” vagy „baccalaureus” (rövidítve: BA, BSc),
- b) mesterfokozat „Master” vagy „magister” (rövidítve MA, MSc).

(2) A mesterfokozattal rendelkezők az oklevelük által tanúsított szakképzettség előtt az "okleveles" megjelölést használják (okleveles mérnök, okleveles közgazdász, okleveles tanár stb.).

(3) Az orvosok, a fogorvosok, az állatorvosok, a jogászok oklevele doktori címet tanúsít. Ezek rövidített jelölése: dr. med., dr. med. dent., dr. vet., dr. jur.

(4) A doktori képzésben szerezhető oklevél által tanúsított tudományos fokozat a „Doctor of Philosophy” (rövidítve: PhD) a művészeti képzésben „Doctor of Liberal Arts” (rövidítve: DLA).

87/G. §

(1) Magyar felsőoktatási intézmény külföldi felsőoktatási intézménnyel a következő feltételek együttes fennállása esetén folytathat magyar vagy külföldi, illetve közös oklevél kiállításához vezető közös képzést:

- a) a felsőoktatási intézmények jogosultak a képzés folytatására,
- b) a képzés megszervezésében az érintett felsőoktatási intézmények megállapodtak,
- c) az érintett felsőoktatási intézmények abban az államban, amelyben a székhelyük van, államilag elismert felsőoktatási intézménynek minősülnek,
- d) a kiállított oklevél az érintett országok belső joga szerint felsőoktatásban kiállított oklevélnek minősül,
- e) a megállapodásból egyértelműen kiderül, hogy melyik magyar alap-, mesterképzés, doktori képzés vagy szakirányú továbbképzés követelményeinek felel meg a közös képzés.

(2) A felsőoktatási intézmény megállapodhat másik felsőoktatási intézménnyel közös képzésre és közös oklevél kiadására.”

5. §

A felsőoktatásról szóló törvény 124/E. §-sa a következő cs) ponttal egészül ki:

[E törvény alkalmazásában]

„cs) *képzési program*: az intézmény komplex képzési dokumentuma, amely

- a) az alap- és mesterszak, valamint a szakirányú továbbképzési szak részletes képzési és tanulmányi követelményeit,
- b) felsőfokú szakképzésben a szakképzési programot, továbbá
- c) a doktori képzés tervét

tartalmazza, a képzés részletes szabályaival, így különösen a tantervvel, illetve az oktatási programmal és a tantárgyi programokkal, valamint az értékelési és ellenőrzési módszerekkel, eljárásokkal és szabályokkal együtt;”

6. §

A felsőoktatásról szóló törvény a következő 129. §-sal egészül ki:

„129. §

(1) A felsőoktatási intézmények 2006. szeptember 1-jétől az e törvény 21/A. Fejezetének megfelelő képzési program alapján indíthatnak alapképzést, ideértve az egységes, osztatlan képzés első képzési időszakát is, valamint folytathatják az e törvény hatálybalépése előtt engedélyezett kísérleti képzésüket. Ettől az időponttól kezdődően nem indítható a régi képzési szerkezet szerinti főiskolai szintű, illetve egyetemi szintű képzésben új évfolyam. A felsőoktatási intézmények olyan képzést indíthatnak, amelyet a képzési program részeként 2006. június 30-ig az intézményi tanács elfogadott vagy az oktatási miniszter kísérleti programként engedélyezett. E rendelkezés alól az oktatási miniszter az intézményi tanács kezdeményezésére legfeljebb egy tanévre szóló felmentést adhat.

(2) E törvény alapján egyetemi szintű végzettség megszerzésére irányuló kiegészítő alapképzés a szakterületnek megfelelő képzési területen meginduló mesterképzést követően nem indítható.

(3) Azok a hallgatók, akik a felsőoktatásban a tanulmányaikat 2006. szeptember 1-je előtt kezdték meg, azt a korábbi követelmények szerint fejezhetik be az adott szak képesítési követelményében meghatározott képzési idő alatt, és e törvény rendelkezései alapján főiskolai szintű végzettséget tanúsító, illetve egyetemi szintű végzettséget tanúsító oklevelet szerezhetnek.

(4) Azok a hallgatók, akik tanulmányaikat 2006. szeptember 1-je előtt kezdték meg, de tanulmányaikat a (3) bekezdés szerint nem fejezik be, a tanulmányok és vizsgák beszámítási rendje szerint e törvény 21/A. Fejezete alapján folytathatják tanulmányaikat.

(5) A 2006. szeptember 1-jén és azt követően induló alap- és mesterképzés tekintetében nem alkalmazható e törvény 83. §-ának (1)-(10) bekezdése, 84-86. §-a, valamint 110. § (2) bekezdése.

(6) Ahol jogszabály főiskolai szintű végzettségről és szakképzettségről rendelkezik, azon alapfokozatot és szakképzettséget is érteni kell. Ahol jogszabály alapfokozatról és szakképzettségről rendelkezik, azon főiskolai szintű végzettséget és szakképzettséget is érteni kell.

(7) Ahol jogszabály egyetemi szintű végzettségről és szakképzettségről rendelkezik, azon mesterfokozatot és szakképzettséget is érteni kell. Ahol jogszabály mesterfokozatról és szakképzettségről rendelkezik, azon egyetemi szintű végzettséget és szakképzettséget is érteni kell.

(8) Az e törvény 21/A. Fejezete alapján indított mesterképzésbe bekapcsolódhatnak a főiskolai szintű végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezők.”

7. §

(1) Ez a törvény a kihirdetését követő tizenötödik napon lép hatályba.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 50. §-ának (24) bekezdése, valamint a felsőoktatásról szóló törvény 72. §-ának d) pontja, 81. § (2) bekezdésének c) pontja, 124/D. §-ának a) pontja, a 7/A. § (1) bekezdésnek szövegéből az „egyharmada az egyetemi-főiskolai képzési szinten” szövegrész, a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény módosításáról szóló 2003. évi XXXVIII. törvény 33. § (4) bekezdése, az egyes oktatási tárgyú, az oktatási jogok érvényesítésének elősegítését, valamint a felsőoktatási intézmény- és képzési rendszer fejlesztését szolgáló törvények módosításáról szóló 2004. évi LX. törvény 7. § (4) bekezdésének a) pontja.

ÁLTALÁNOS INDOKLÁS

A törvényjavaslat a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény módosításával a képzési szerkezet megváltoztatásának, a többciklusú képzés bevezetésének szabályozását tartalmazza.

A Bolognai Nyilatkozat, amelyet 1999 júniusában az oktatási miniszterek írtak alá, a Közösség gazdasági fejlődése érdekében, az oktatási piac vonzerejét növelve, az Európai Felsőoktatási Térség kialakítását jelölte meg elérendő célként.

Az Európai Közösségben a „munkaerő szabad áramlása” a négy alapszabadság egyikeként – a felsőoktatás peregrinációs hagyományait folytatva – az Európai Felsőoktatási Térségben kívánja biztosítani az oktatóknak, kutatóknak és hallgatóknak a mobilitást, amely az együttműködés alapja és az innováció, a gazdasági fejlődés ösztönzője.

Az Európai Felsőoktatási Térség intézményhálózatában ennek érdekében kell biztosítani az oklevelek, a végzettségek összehasonlíthatóságát, a képzési rendszerben az egymással illeszkedő többciklusú képzési szerkezet bevezetését, az összemérhetőséget és az átválthatóságot biztosító kredit alapú képzést, valamint a képzési tartalmakban az európai dimenziók megjelenítését, a közös képzések indítását, a minőségfejlesztés intézményi, nemzeti és közösségi szintjeinek kiépítését, összehangolását.

Az elkülönült egyetemi és főiskolai szintre tagozódó képzési szerkezetet felváltó rendszerben a felsőfokú végzettséget adó alap-, mester és doktori képzés egymásra épülő ciklusaiban az egyes fokozatok egyaránt biztosítják a munkaerőpiacon értékesíthető szakképzettséget, valamint a továbbhaladáshoz szükséges végzettséget.

A javaslat a felsőoktatás integráns részének tekinti az érettségire épülő és szakképesítést adó felsőfokú szakképzést, valamint az oklevélhez kötött szakirányú továbbképzés változatos formáit.

A ciklusokra tagolt képzési szerkezet mellett részben a képzés hagyományai, részben nemzetközi megállapodások alapján néhány szakon továbbra is kizárólag mesterfokozattal záruló osztatlan formában folyik a képzés.

A kutatói utánpótlás nevelését, valamint a felsőoktatási és kutatási térség kapcsolatát az oktatás területén a doktori iskolák és a doktori képzés teremti meg.

E differenciált képzési szerkezetre történő átállás 2006-tól – a korábbiakhoz képest negyedére csökkentett alapszakokon – az európai uniós követelményekkel összhangban az évtized végére válik általánossá.

RÉSZLETES INDOKLÁS

Az 1. §-hoz

Megváltozik a szaklétesítés rendszere. Az alap- és mesterképzés képzési területeit, a képzési ágakat, a szakszerkezetet a Kormány határozza meg.

A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy a felvételi kérelmek rangsorolásánál a bejutás további egyes feltételeit szabályozza, meghatározza, hogy pl. a sporteredményeket, középiskolai tanulmányi versenyeken elért eredményeket milyen módon, milyen feltételekkel lehet figyelembe venni. A szabályozás kitér arra is, hogy mely esetben lehet megkövetelni az egészségügyi, illetve pályaalakmassági vizsgálatot.

A 2. §-hoz

Az egyes szakok képzési és kimeneti követelményeit az oktatási miniszter határozza meg, amely – a képzési folyamat leírása helyett – a megszerzett alapfokozat vagy mesterfokozat kimeneti követelményeit, a szakmai sajátosságoktól független, általános ismereteket és szakképzettségnek megfelelő szakmai kompetenciákat (alkalmazási követelményeket), szakmai attitűdöket határozzák meg.

A 3. §-hoz

Az Alkotmánybíróság 27/2005. (VI. 29.) AB határozatában mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg, mivel a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény nem szabályozza a felsőoktatási intézménynek a hallgatói jogviszonyra vonatkozó érdemi döntése saját hatáskörében történő kijavításának (módosításának, illetve visszavonásának) a határidejét és törvényi feltételeit. Az AB határozat értelmében az Országgyűlésnek 2005. december 31-ig kell megszüntetnie az alkotmányellenességet. A jogszabályhely ennek a kötelezettségnek tesz eleget oly módon, hogy a felsőoktatási intézmény döntésének a hallgató kérelmére vagy hivatalból történő kiegészítésére, kijavítására, kicserélésére, módosítására, illetve visszavonására a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseit rendeli alkalmazni.

A 4. §-hoz

[az 1993. évi LXXX. tv. 87/A. §-ához]

A felsőoktatási intézmények kizárólagosan jogosultak a felsőfokú végzettséget és szakképzettséget biztosító képzések folytatására. Ennek egymásra épülő képzési ciklusai az alapképzés, a mesterképzés és a doktori képzés.

A többciklusú képzési rendszer megvalósítása nem minden képzési tartalom esetén lehetséges, erre figyelemmel, egyes, a Kormány által rendeletben meghatározott szakokon a képzést alap- és mesterképzésre nem bontott, egységes rendszerben kell megszervezni.

Az (1)–(2) bekezdésben meghatározottak mellett – felsőfokú végzettségi szintet nem biztosító képzésként – a felsőoktatási intézmények által hallgatói jogviszony keretében kizárólagos jelleggel folytatott képzés a felsőfokú szakképzés és a szakirányú továbbképzés.

A felsőoktatási intézmény külön akkreditációs eljárás nélkül jogosult részt venni a felnőttképzésben.

[az 1993. évi LXXX. törvény 87/B. §-ához]

Magyarország az 1999-ben aláírt Bolognai Nyilatkozatban meghatározott célok elfogadásával kötelezettséget vállalt az Európai Unió versenyképességének biztosítása érdekében az Európai Felsőoktatási Térség kialakításában, ennek részeként a Berlini Kommüniké 2003. évi aláírásával a többciklusú képzési szerkezet 2006-tól történő bevezetésére. A törvényjavaslat ennek megfelelően határozza meg a felsőoktatási intézmények hatáskörébe tartozó képzési formákat, azok létesítésének kereteit, a képzési időt és a képzésben megszerezhető kreditek számát.

A felsőoktatás jelenleg rövidebb, három-négyéves gyakorlatorientált és a hosszabb, öt-, esetleg hatéves elméletorientált – főiskolai vagy egyetemi szintű végzettséget adó – képzési szerkezetét fokozatosan, felmenő rendszerben a többciklusú képzési szerkezet váltja fel, amelyben az első, három-négyéves képzési ciklust legfeljebb kétéves második képzési ciklus követi.

A felsőoktatási intézmények képzési tevékenységüket képzési program alapján végzik. A tanterv elkészítése az intézmény hatásköre.

A továbbképzési rendszer formája a végzettségi szintet nem módosító, további szakképzettséget nyújtó, oklevéllel záruló szakirányú továbbképzés, amely alap- és mesterképzésre is épülhet.

A felsőoktatási intézmények képzési feladatkörébe tartozik a középfokú végzettségre épülő felsőfokú szakképzés, amelynek ismeretei kreditértékként beszámíthatók az alapképzésbe, illetve az új képzési rendszerben biztosítani kell az alapképzésből a felsőfokú szakképzés irányába történő kilépés lehetőségét is.

A szakképzési törvény rendelkezéseivel összhangban – egyszerűsített és gyorsított akkreditációs eljárásban – felsőfokú szakképzés létesítése a gazdasági (szakmai) kamarával való együttműködés alapján is kezdeményezhető.

[az 1993. évi LXXX. tv. 87/C. §-ához]

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 9. §-ának (8) bekezdése szerint az érettségi bizonyítvány középiskolai végzettséget tanúsít és a felsőoktatási törvényben meghatározottak szerint felsőoktatási intézménybe való felvételre jogosít. A felsőoktatási intézmény határozza meg, hogy a felvételhez az érettségi vizsga egyes vizsgatárgyaiból milyen szintű követelményekre épülő vizsgát és vizsgaeredményeket kell teljesíteni. A

felvételi eljárást 2005-től kezdődően ezen rendelkezések alapján kell megszervezni. A javaslat ehhez a rendelkezéshez kapcsolódóan határozza meg a felvétel feltételeit alapképzésben.

A törvényjavaslat értelmében alapvetően megváltozik a felsőoktatási intézmények és középiskolák kapcsolata. Megszűnik a felsőoktatási intézményekben folyó felvételi eljárás. A felsőoktatási intézmény olyan esetekben kérheti a jelentkezőtől a középiskolai tanulmányok során teljesítetteken túl további feltételek meglétének igazolását, ha azokról a középiskolai tanulmányok és érettségi vizsga során nem lehetett meggyőződni (például a művészeti képzésben a tehetség mérése).

Az alapképzésre jelentkezők kérelmét az egyes képzési területre meghatározott egységes felvételi követelmények alapján képzési áganként szakonként kell rangsorba állítani.

[az 1993. évi LXXX. tv. 87/D. §-ához]

A többciklusú képzés második képzési ciklusa a mesterképzés, amelynek feltétele, hogy az alapképzés felkészítsen a mesterképzésre történő továbblépésre.

Szakirányú továbbképzésbe alapképzésben vagy mesterképzésben szerzett oklevéllel lehet belépni. Doktori képzésre az vehető fel, aki mesterfokozattal rendelkezik.

A felsőoktatásban megszerzett végzettségi szintre épülő mesterképzésre, szakirányú továbbképzésre, doktori képzésre történő felvétel feltételeit a felsőoktatási intézmény határozhatja meg. Az intézményválasztás szabadságát biztosítja, hogy a felvétel feltételeinek meghatározásánál a korábbi tanulmányok elismerését nem lehet attól függővé tenni, hogy a jelentkező melyik intézményben szerezte meg alap- vagy mesterfokozatát.

[az 1993. évi LXXX. tv. 87/E. §-ához]

A felsőoktatásban 2003-tól minden intézményben kreditrendszerű oktatás folyik, amely az Európai Kreditátviteli Rendszerre (European Credit Transfer System) épül. Egy kredit 30 hallgatói tanulmányi munkaóra elvégzésével egyenértékű.

A tanterv egy félévre jutó, egy szemeszternyi munkamennyisége 30 kreditnek felel meg. A kreditrendszerű oktatás részletes szabályait kormányrendelet határozza meg.

A kreditrendszerű oktatás lényegéhez tartozik, hogy a tanulmányi és vizsgaszabályzat keretei között a hallgató maga alakíthatja tanulmányi rendjét.

A hallgató egyéni tanulmányai rendjét kötelező, kötelezően választható és szabadon választható ismeretkörökből állíthatja össze, ez alapján a képzési időnél rövidebb és hosszabb idő alatt is teljesítheti tanulmányi követelményeit. A tanulmányokban való előrehaladást a kreditakkumuláció, az összegyűjtött kreditek száma fejezi ki.

A megszerzett ismeretek összevetésével a korábban végzett tanulmányok beszámíthatók, kreditértékként elismerhetők. A kreditrendszerű oktatás teszi lehetővé az egymásra épülő képzési ciklusokban elsajátított ismeretek beszámítását.

Fontos, hallgatói jogbiztonságot eredményező rendelkezés, hogy új tanulmányi követelmények bevezetésére csak felmenő rendszerben kerülhet sor.

[az 1993. évi LXXX. tv. 87/F. §-ához]

A javaslat az új képzési szerkezetet figyelembe véve határozza meg a szakképzettséget megjelölő és a végzettségi szintet igazoló oklevelek külföldön történő használatához az angol nyelvű jelölést.

[Az 1993. évi LXXX. tv. 87/G. §-ához]

A külföldi és magyar felsőoktatási intézmények által szervezett magyar, külföldi vagy közös oklevélhez vezető közös képzések folytatásának feltétele, hogy a közös képzésben részt vevő intézmények a székhelyük szerinti államban államilag elismert felsőoktatási intézmények legyenek, származási államuk joga szerint az általuk kiadott okiratok államilag elismert felsőfokú oklevélnek minősüljenek, valamint, hogy a közös képzésre vonatkozó megállapodásukból egyértelműen kiderüljön, hogy a magyar rendszerbe hogyan illeszkedik a közös képzés.

Az 5. §-hoz

A jogszabályhely definiálja a képzési program fogalmát.

A 6. §-hoz

A törvényjavaslat új eleme a többciklusú képzési szerkezet bevezetése Magyarországon. Magyarország az 1999-ben aláírt Bolognai Nyilatkozatban meghatározott célok elfogadásával kötelezettséget vállalt az Európai Unió versenyképességének biztosítása érdekében az Európai Felsőoktatási Térség kialakításában, ennek részeként a Berliini Komüniké 2003. évi aláírásával a többciklusú képzési szerkezet 2006-tól történő bevezetésére.

Az átállás rendelkezései szerint 2006-tól általánossá válik a többciklusú képzési szerkezet és a képzési és kimeneti követelmények elfogadását követően a felsőoktatási intézmények – képzési programjuk szerint – csak az új alapszakot indíthatják. A javaslat a felsőoktatásban szereszhető új és régi végzettségi szintek és szakképzettségek között egyúttal megteremti a kapcsolatot azzal, hogy biztosítja a korábban tanulmányokat kezdett hallgatók a tanulmányaiknak a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 84-86. §-a szerinti befejezését, valamint a főiskolai szintű végzettséggel rendelkezők mesterképzésre történő

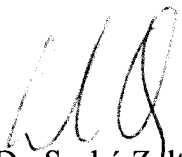
jelentkezését, továbbá rendelkezik az új végzettségi szintek külön jogszabályokban meghatározott végzettségi szinteknek való megfeleltetéséről.

A jogbiztonságot szolgálja, hogy az új, többciklusú képzés bevezetésével összefüggésben rendelkezik azon törvényi rendelkezésekről, amelyek az új képzések bevezetésével nem alkalmazhatóak.

A 7. §-hoz

A rendelkezés hatályba léptető és koherenciát biztosító rendelkezéseket tartalmaz.

Budapest, 2005. szeptember 6.

Dr. Szabó Zoltán
MSZP

Gusztos Péter
SZDSZ